

הון שחור? מקלטי מס? רשות המיסים מתקרבת - מה עושים?

רק לאחרונה טיפל משרדנו במקרה שבו הליך גילוי מרצון הסתבר והופסק, הלקוח נחקר באזהרה- ושמר על זכות השתיקה (זכות העומדת לו בחקירות פליליות). אך לעומת זאת לרו"ח/יועץ המס שלו שנחקר, לא עמדה זכות השתיקה, שכן הרשויות החוקרות לא חקרו אותו תחת אזהרה, אלא גבו ממנו עדות לגבי לקוחו. לכאורה, בעדות שכזו לא היתה קיימת לרו"ח/יועץ המס זכות השתיקה או הזכות שלא להפלייל את עצמו, שכן הוא נותן עדות על לקוחו ולא על עצמו, כך שלמעשה הוא אמור היה לגלות לחוקרים את כל הפרטים שמסר לו לקוחו. רק התערבות ברגע האחרון מנעה מן המקרה להיות ה- test case הבא. אכן הנושא מעניין משפטית, אך הסיטואציה בהחלט לא נעימה, בלשון המעטה, לרו"ח/יועץ המס, גם כלפי הלקוח.

גם מבחינה "אזרחית" לא תמיד גילוי מרצון מחייב תשלום מס!

יתכנו מקרים בהם כלל לא יהיה חיוב במס בגין הגילוי מרצון, כך למשל, בגין חשבונות זרים - רק משנת 2003 חל מס על הכנסות מריבית בחו"ל, כאשר הפרשי השער פטורים ממס ואנו אף סוברים כי גם אם הנישום הרויח במטבע זר, הרי שלאור שחיקת המט"ח, לאחר המרה לשקלים - יתכן שהדיווח בישראל יהיה דיווח בהפסד. בנוסף, בכפוף להמצאה של האסמכתאות המתאימות, בתנאים מסויימים ניתן להפחית תשלום המס.

מיסוי הקרן? לצערנו, במהלך הגילוי מרצון האנונימי אשר משרדנו מעורב בו בליווי של עשרות בקשות אנונימיות לגילוי מרצון, מנסה לעיתים רשות המיסים למסות את הקרן, דבר שלטעמנו גורם לרשות "לירות לעצמה ברגל". ראינו כבר מספר גילויים מרצון שהתפוצצו בשל ניסיון הרשות למסות את הקרן ולאור העובדה שהם אנונימיים, הם כנראה יישארו אנונימיים וכך גם הכספים...

לאור המפורט לעיל, על קצה המזלג, בטרם רשות המיסים תגיע אליכם, מומלץ לשקול הליך של גילוי מרצון. ולעשותו בצורה מקצועית, תחת חיסיון ותוך שימת לב למימשיקים בין חוקי המס וחקיקה נוספת שעלולה להיות רלבנטית, כגון חוק איסור הלבנת הון, וטוב תעשו אם תבצעו את ההליך בטרם הרשות תגיע אליכם.

לפיכך, בכפוף לשיקולים שונים וליעוץ משפטי מתאים עדיף, לעיתים, למחזיקי חברות זרות או חשבונות בנק זרים לפנות לרשות המיסים מבעוד מועד ולהסדיר את הנושא מבלי להמתין שיום אחד הרשות תגיע אליהם.

יש משמעות רבה לשאלה "מי פנה קודם- הרשות או האזרח?". כאשר בפניה מתאימה ומוקדמת להליך "גילוי מרצון", מקבל למעשה בעל החשבון פטור מאחריות פלילית, במקביל להסדרת חובותיו במס. זו למעשה הזדמנות חד פעמית של אדם "להכשיר" את הכסף שלו.

באמצעות הליך הגילוי מרצון מעוניינת רשות המסים, לעודד אנשים אשר עברו לכאורה עבירות על חוקי המסים לתקן את דיווחיהם ולדווח נתוני אמת ובכך מוכנה להתחייב הרשות, שלא יינקטו נגדם הליכים פליליים.

יש להדגיש, כי הרשות לא מוכנה לקבל כל דיווח גילוי כ"גילוי מרצון", והתנאים מוגדרים בנוהל גילוי מרצון (המקורי) של רשות המסים.

כך למשל קיימת דרישה, כי מקורו של הגילוי מרצון, יהיה בפניה כנה, ולא בעקבות חקירה או בדיקה המתבצעת ע"י רשות המסים /או רשות שלטונית אחרת. כמו כן, החסינות מהליך פלילי, תחול רק לגבי המידע שנמסר לרשות במסגרת ההליך. אם הופר תנאי מתנאי הגילוי מרצון ע"י נישום, בטלה ההסכמה לחסינות והרשות תוכל להשתמש בנתונים שמסר כראיה באישום פלילי כנגדו.

אמנם, כאשר לא אושרה בקשת גילוי מרצון ע"י הרשות, מתחייבת הרשות שלא תעשה שימוש במידע שבבקשה בהליך פלילי, אך הניסיון מלמדנו, שבגינוי זה "לא סומכים" הנישומים על רשות המיסים והראיה לכך היא שנוהל גילוי מרצון קיים (בצורה מסודרת) משנת 2005, אך רק לאחר שעשתה רשות המיסים לאחרונה מבצע של גילוי מרצון אנונימי, נחשף לראשונה הון של 12 מיליארד ש"ח! והרשות מציינת: "מדובר רק בקצה הקרחון".

שאלת חיסיון המידע - רו"ח ויועצי מס צריכים להיזהר מלערב את עצמם בהליך גילוי מרצון עבור לקוח, שכן אין להם חיסיון מוחלט כמו שיש לעורכי דין. במקרה כזה, אם וכל שההליך מסתבר או לא מאושר, הרי שהם עלולים למצוא את עצמם בחדרי החקירות ובכך יוצאים כל הצדדים מופסדים (ראה לענין זה מאמרנו: "איך שומרים על הליך הגילוי מרצון אנונימי?").

ורסם בכל מקום אפשרי בתקשורת, כי רשות המיסים מתכוננת להחמיר את מלחמתה בהון השחור, לרבות באמצעות הקמת "יחידת אנליסטים" לצורך איתור הון שחור בחו"ל, ועל ידי קידום הליכי חקיקה להחלפת מידע אוטומטי עם מדינות שאין עמן אמנת מס.

בנוסף, רק לאחרונה, פירסם איגוד תחקירני העיתונות הבינלאומי (ICIJ) את שמותיהם של מאות אלפי חברות "אוף-שור" - (offshore) מרחבי העולם, הרשומות לכאורה במדינות המשמשות כמקלטי מס, כאשר ברשימה מאות ישראלים. בחלק מהחברות נחשפו שמות בעלי המניות, דירקטורים ומנהלים.

ואם לא די בניסיונות "המשפטיים"/"חוקיים" של הרשויות, הרי שאנו עדים למקרים נוספים שבהם "זולג" מידע על חשבונות זרים לרשויות המס בעולם, כך למשל ע"י עובדים שסורחים וגונבים פרטי חשבונות שהיו מוחזקים בבנקים במקלטי מס, לצורך מכירתם ל"מרבה במחיר" (פרשת HSBC באי ג'רזי), או לצורך פירסוםם באינטרנט באתרים כגון ויקיליקס (wikileaks), תחת האידאולוגיה של "זכות הציבור לדעת".

אז מה צריך אדם שיש לו כסף "בעייתי" לעשות כשכל העולם הולך וסוגר עליו?

ראשית נדגיש, כי עצם מעורבותו של אדם בחברה זרה אינה מהווה כשלעצמו עבירת מס, או עבירה בכלל. גם החיפוש אחר מקלט מס הינו זכות חוקית של כל אדם, לבטח כשהעולם הופך גלובאלי. והרי לא תמיד "נוח" לגופם מישראל לפעול בעולם באמצעות חברה ישראלית (שיקול מסחרי גרידא). אלא שקיימת חובת דיווח על מעורבות כזאת- חובת דיווח על אחזקה של כל גוף או חברה זרה בחו"ל- ולא כל הישראלים הפועלים בחו"ל יודעים על חובה זו או מקיימים אותה.

ההנחה המקובלת היא שאין לרשות המיסים אמצעים ומשאבים להגיע לכולם, אך בלי קשר לכך, גם האפשרות "לישון בשקט" הינה שיקול שאדם צריך לקחת.